

Κολλυβάδες και Νεομάρτυρες - Αγιότητα και Θεολογία του Μαρτυρίου

Ενότητα 6: Άλλοι Κολλυβάδες συνεργοί του συγγραφικού έργου
των πρωτεργατών του φιλοκαλικού κινήματος

Συμεών Πασχαλίδης
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Άλλοι Κολλυβάδες συνεργοί του συγγραφικού έργου των πρωτεργατών του φιλοκαλικού κινήματος

Χριστοφόρος Προδρομίτης – Βιογραφικά [1]

- ❖ Σύγχρονος και συνεργάτης των αγίων: Μακαρίου Νοταρά, Νικοδήμου Αγιορείτου, Αθανασίου Παρίου
- ❖ Στενός συνεργάτης του αγίου Νικοδήμου
- ❖ Παρέμεινε εφ' όρου ζωής στο Άγιο Όρος
- ❖ Μαθητής του Ευγενίου Βουλγάρεως
- ❖ Χριστόδουλος ο Αρτινός: το λαϊκό του όνομα
- ❖ Γεννήθηκε το 1730
- ❖ Διετέλεσε διδάσκαλος στην Αθωνιάδα

Χριστοφόρος Προδρομίτης – Βιογραφικά [2]

- ❖ Διδάσκαλος και στην Αλιστράτη Σερρών
- ❖ Εκάφη μοναχός στη Νέα Σκήτη, όταν ήταν διδάσκαλος στην Αθωνιάδα, και αργότερα μετέβη στην Ιβηριτική Σκήτη του Τιμίου Προδρόμου κατά την έξαρση της διαμάχης γύρω από την τέλεση των μνημοσύνων
- ❖ Συνεργάστηκε στην εκδοτική δραστηριότητα του οσίου Νικόδημου του Αγιορείτη
- ❖ Καταδικάστηκε με αφορισμό μαζί με τον Αθανάσιο τον Πάριο
- ❖ Πρόσωπο κύρους και αποδεκτός ακόμη και από τους αντικολλυβάδες
- ❖ Μεγάλη εκτίμηση από τον όσιο Νικόδημο, όπως προκύπτει από πληροφορίες του Συναξαριστή και του Πηδαλίου

Χριστοφόρος Προδρομίτης – Έργα [1]

- ❖ Το *Κανονικόν* είναι έργο του Χρ. Προδρομίτη που κυκλοφόρησε παράλληλα με το *Πηδάλιον*
- ❖ Συνέγραψε κείμενα που δεν δημοσιεύθηκαν
- ❖ Εργάσθηκε περιφερειακά για τον Συναξαριστή
- ❖ Κατήρτισε έναν αλφαβητικό πίνακα αγίων, το *Πανάγιον*, που δημοσιεύθηκε το 1808. Καταγράφεται η ημέρα της μνήμης κάθε αγίου και τα σχετικά αγιολογικά αναγνώσματα
- ❖ Δεύτερος πίνακας με τους λογίους που συνέθεσαν αγιολογικά κείμενα

Χριστοφόρος Προδρομίτης – Έργα [2]

- ❖ Ακολουθίες Αγίων
- ❖ Παραφράσεις έργων Γρηγορίου Νύσσης και Μιχαήλ Ψελλού σε δημώδη γλώσσα
- ❖ Υμνογραφικά κείμενα για Αγίους και εορτές:
 - ✓ Αγία Κυράννα
 - ✓ Άγιο Σεραφείμ
 - ✓ Άγιο Ραφαήλ εξ Αγράφων
 - ✓ Όσιο Αβράμιο
 - ✓ Όσιο Παΐσιο
 - ✓ Μέγα Βησσαρίωνα Λαρίσης
 - ✓ Οκτώηχοι κανόνες για το Γενέσιο της Θεοτόκου

Λοιποί εκπρόσωποι του Κολλυβαδικού Κινήματος [1]

❖ Παπα-Παρθένιος ο Σκούρτος:

- ❖ Λαυρεωτικό κελί του Αγίου Γεωργίου
- ❖ Πρώιμος κολλυβάς, με σημαντικό ρόλο
- ❖ Σημαντικό καλλιτεχνικό έργο σε διαφορους ναούς με τους μαθητές του
- ❖ Τοιχογραφίες και φορητές εικόνες
- ❖ Διεδραμάτισε ενεργό ρόλο στο κελλιωτικό ζήτημα.
- ❖ Πρωτεργάτης του Κολλυβαδικού κινήματος
- ❖ Συνδέθηκε με τον Άγιο Μακάριο Νοταρά
- ❖ Υπάρχουν πολλές πρώιμες αναφορές στους Βίους των αγίων Μακαρίου Νοταρά και Νικοδήμου του Αγιορείτη για την αγιότητα των λειψάνων του παπα Παρθένιου
- ❖ Αναφέρεται το όνομά του και ο ρόλος του σε πολλά κείμενα της εποχής
- ❖ Κοινός πνευματικός του Αγίου Όρους (οφφίκιο)

Λοιποί εκπρόσωποι του Κολλυβαδικού Κινήματος [2]

- ❖ Παπα-Παΐσιος ο καλλιγράφος και Θεοφάνης:
 - ✧ Υπέστησαν το μαρτύριο του πνιγμού στη θάλασσα από ληστές στο Άγιον Όρος
- ❖ Σίλβεστρος ο Καισαρέας:
 - ✧ Εγκατέλειψε το Άγιο Όρος και πήγε στην Ύδρα
 - ✧ Έπειτα επιστρέφει στην Καψάλα
 - ✧ Δεν έχουν σωθεί έργα του, αλλά αρκετές αναφορές στο πρόσωπό του

Λοιποί εκπρόσωποι του Κολλυβαδικού Κινήματος [3]

❖ Μοναχός Κωνστάντιος:

- ❖ Εγκατέλειψε το Άγιο Όρος μετά το επεισόδιο του πνιγμού του παπα-Παϊσίου
- ❖ Στην Ύδρα έχει επαφές με τον Άγιο Μακάριο τον Νοταρά, τον οποίο ακολούθησε στη Χίο
- ❖ Ίδρυσε στη μνήμη του αγίου Μακαρίου Νοταρά τους πρώτους ναούς στη Χίο και στους Μύλους της Σάμου
- ❖ Δημιούργησε εικόνες του Αγίου Μακαρίου
- ❖ Αυτόγραφος κώδικας για την φιλοκαλική συλλογή στη Σκιάθο

Λοιποί εκπρόσωποι του Κολλυβαδικού Κινήματος [4]

- ❖ Νήφων ο Χίος, ο κοινοβιάρχης:
 - ❖ Ίδρυσε μοναστήρι στην Ικαρία
 - ❖ Μόνασε στη Μονή της Μεγίστης Λαύρας
 - ❖ Εγκαταβίωσε και στη Σκήτη της Μονής Παντοκράτορος
 - ❖ Ασκήτευσε και στη σκήτη των Καραμανλήδων
 - ❖ Υπάρχει αναφορά στο πρόσωπό του από τον Μωραϊτίδη
 - ❖ Εκπροσώπησε τους Κολυβάδες το 1773 στην Κων/πολη
 - ❖ Ίδρυσε κοινόβια στα νησιά (Χίο, Πάτμο, Φούρνους, Λειψούς, Ικαρία, Σάμο)
 - ❖ Συνασκητής του αγίου Μακαρίου Νοταρά
 - ❖ Κατέληξε στη Σκιάθο όπου και απεβίωσε

Λοιποί εκπρόσωποι του Κολλυβαδικού Κινήματος [5]

❖ Ιερόθεος ο Γέρων

✧ Ιδρυτής της μονής του Προφήτη Ηλία στην Ύδρα

✧ Μετέφερε τη κολλυβαδική παράδοση και στην Πάρο

❖ Όσιος Αρσένιος ο Πάριος

❖ Γρηγόριος Γραβανός στην Πάτμο

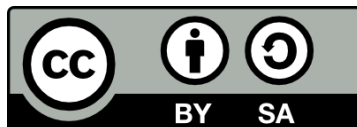
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συμεών Πασχαλίδης. «Κολλυβάδες και Νεομάρτυρες: Αγιότητα και Θεολογία του Μαρτυρίου. Άλλοι Κολλυβάδες συνεργοί του συγγραφικού έργου των πρωτεργατών του φιλοκαλικού κινήματος». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS323/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

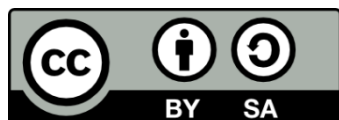
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Δημοσθένης Κακλαμάνος.
Θεσσαλονίκη, 21.6.2015.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

